

En artikel fra [KRITISK DEBAT](#)

## Opbrud og regeringsalternativ

Skrevet af: **Jan Helbak** | Offentliggjort: 17. oktober 2016

---

*Der er opbrudsstemning i næsten alle de europæiske socialdemokratier. De interne kampe om forståelse af fortiden, placering i nutiden og forestillinger om fremtiden er samtidig præget af rådvildhed og mangel på en sammenhængende strategi. Det er der ikke noget mystisk i, da den generelle tidsånd er mærket af opbrud og demaskering af den neoliberale doktrin. Så selvfølgelig foregår der vigtige bevægelser og diskussioner om fremtidens socialdemokratiske politik – om end diskussionerne stritter i alle retninger og mangler faste former.*

Som The Economist skrev i april 2016 i sin gennemgang af tingenes tilstand for socialdemokratiene i Europa: Socialdemokratiene er for tiden "hverken opposition eller motor" for noget nyt. (se også artiklen af Susan Watkins i dette nummer)

Det er i det spændingsfelt eller opbrud, at man skal tolke tildragelserne på Socialdemokratiets seneste kongres og broderstriden i den borgerlige lejr. Og det er også i den sammenhæng, at populismens fremkomst og dagsform skal forstås. Hvor de etablerede partier roder rundt på midten for dog at etablere en eller anden form for sammenhæng, samler de populistiske bevægelser vreden og utilfredsheden op. Og det kan de af samme grund uden at tilbyde andet end slagord og symptomkritik – netop fordi opbruddet i sin nuværende fase har åbnet for at tvivle om alt – nogen taler endog om "postfaktualisme".

Men det betyder også, at de politiske og klasse-mæssige styrkeforhold er flydende. Der findes ingen autoriserede tolkninger og ingen faste billeder, selv om det stadig på overfladen ser sådan ud.

Noget, der på ingen måde er et specielt dansk fænomen.

### **Socialdemokratiernes nedtur**

Går man tilbage til 90'erne var der socialdemokrater med i de fleste regeringer i Europa. EU-kommissionen og ledelsen i EU var præget af socialdemokrater. En ny type socialdemokrati havde set dagens lys. Man havde distanceret sig fra tabet af den gamle velfærdsstatsstrategi og tabet af funktionen som yderste skanse overfor kommunismen med Sovjets sammenbrud. Vejen var banet for en offensiv udrulning af en neoliberal doktrin, som socialdemokratiene i strategisk magteløshed havde valgt at tilpasse sig. Deres egen tidligere kombination af progressiv social- og velfærds politik med keynesiansk økonomi var allerede brudt sammen i firserne. I begyndelsen af 90'erne havde man i det store og hele lært af Uffe Elleman Jensens berømte joke: "If you can't beat them, join them".

Herhjemme foregik transformationen på en temmelig dramatisk måde med kuppet mod Svend Auken som partiformand og valget af Poul Nyrup, som få år efter gennemførte det definitive opgør med den klassiske, socialdemokratiske velfærdsstatspolitik og den venstrekeynesianske, økonomiske politik. Det skete med gennemførelsen af "aktiv arbejdsmarkedspolitik" som det første bud på en neoliberal "udbudspolitik med et menneskeligt ansigt", der skulle blive Socialdemokratiets gennemgående linje frem til nederlaget i 2001.

På den europæiske scene foregik transformationerne i socialdemokratiene i samme, hurtige takt for at kulminere med New Labour og "tredje-vej-strategien", både som strømning og teori. Gerhard Schröders Hartz 4 love tegnede sig blot for strømningens mest ekstreme udformning.

Socialdemokratiernes tilpasning til de herskende klassers politiske og individualfilosofiske doktrin var på den ene side næsten total og ligeså afskeden med efterkrigstidens kollektive og progressive velfærdsstatspolitik. Adgangsbilletten til regeringsmagten betød på den anden side en langsom nedslidning af socialdemokratiernes autoritet, politiske status og styrke blandt vælgerne. Samme nedslidning skete for arbejderbevægelsen som sådan. Og dette skete samtidig med en adskillelse af parti og fagbevægelse og den gradvise tilbagetrængning af fagforeningernes magt og indflydelse i en sådan grad, at også de faglige ledere én efter én tilpassede sig neoliberalismens uafvendelige tolkning af verden (smarkedet).

Pointen er her, at det er arbejderklassen og de bredere lønmodtagergruppers egne partier og faglige organisationer, der i mangel af strategisk alternativ til den neoliberale offensiv selv endte med at virke som de organisationer, der op gennem 90'erne aktivt arbejdede for at importere de herskende klassers interesser og samfundstænkning ind i hele arbejderbevægelsen som det uomgængeligt "moderne" og henvise det, som både arbejderbevægelsen og de brede lønmodtagergrupper hidtil havde opfattet som det universelt gode til skrotpladsen for udlevede samfundsutopier.

Hverken arbejderklassen eller de bredere lønmodtagergrupper er, som den yndede fortælling ellers lyder, blevet tvunget ind under de herskende klassers åg. De og deres organisationer har selv stået for det største nedbrydningsarbejde. Og nu betaler de regningen. De undertrykte klasser og deres organisationer står i dag intellektuelt forarmet, uden potente ledere, uden nye teorier, uden strategier, uden kamperfaring eller kampvilje, men værst af alt i praksis dømt til opbrud fra den verdensforståelse og det økonomiske regimente, der på trods af alle kriserne og ødelæggelserne, hidtil har fremtrådt som uangribelig. Om ikke i egen ret, så fordi de konkurrerende teorier og verdensforståelser forinden var brudt sammen.

Nu er tingenes tilstand vendt om. Finanskrisen i 2008 og verdensøkonomiens udvikling herefter betegner et afgørende vendepunkt, som først for alvor er blevet synligt nu.

New Labour som camoufleret, socialliberal tendens mistede sin fascination og indflydelse i arbejderbevægelsen, uden der umiddelbart blev skabt noget nyt. Lidt paradoksalt formede udviklingen sig sådan, at socialdemokratierne rundt om i Europa - om nogen - stillede sig på den ortodokse, neoklassiske økonomis side, da gældskrisen brød igennem, og Euroen skulle reddes på tyske præmisser. Selv socialisten Hollande, der i 2012 vandt præsidentvalget i Frankrig på en politik magen til Thornings og Søvnalds i 2011, formåede ikke at stå imod ret længe. Presset fra finansmarkederne var for voldsomt, og som en gentagelse af Mitterands vending i begyndelsen af 80'erne kastede han sin styrke ind i forsvaret af Euroen og håndhævelse af Vækst- og stabilitetspagten og Finanspagten. En budgetbalancepolitik ikke væsentligt forskellig fra den, Brüning-regeringen førte i Tyskland i 20'erne, og som SPD også dengang støttede, hvad der som i dag medførte et omfattende fald i vælgertilslutningen.

Den generelle tilslutning til socialdemokratierne har fulgt samme bane i den udstrækning, partilederne har accepteret Merkels kompromisløse austeritetspolitik og nærmest naturstridigt efterfølgende har gjort den til deres egen: Herhjemme med Bjarne Corydons "nødvendighedens politik", Budgetlov og "konkurrencestat", i Tyskland med SPD's accept af die Schuldenbremse og i Spanien og delvist Portugal med accept af gælds-Trojkaens redningsbetingelser, da gældkrisen var på sit højeste.

Socialdemokratierne har som konsekvens tabt styrke og indflydelse. De har oplevet markant vælgermæssig tilbagegang og tab af både stemmer og medlemmer til de populistiske højrepartier i Frankrig, Tyskland, Østrig, Holland, Sverige, Finland, England og Danmark og til de mere amorfe, venstrevendte bevægelser i Spanien og Italien.

## Presset fra to sider

Hvor gældskrisen i 2011 satte hele Eurokonstruktionen under pres og truede med at udløse en ny omfattende recession og finansielt sammenbrud og delvist kunne legitimere austeritetspolitikken og herhjemme den socialdemokratiske regerings "nødvendighedens politik", har samme politik skabt så alvorlige og dybtgående samfundsmæssige modsætninger, at den selv fra et rendyrket kapitalistisk synspunkt udgør en vigtig forhindring for realiseringen af alle de andre vækststrategier, som man prøver sig med. Hertil kommer, at den virker som magnet på den voksende folkelige modstand mod krisepolitikken i almindelighed.

Hermed har ikke kun de borgerlige partier, men også socialdemokratiene, som under indtryk af gældskrisens konsekvenser endeligt opgav den socialliberale kompensationspolitik og bekendte sig til uformidlet neoliberalisme, mistet deres alle krav på at kunne repræsentere det "*nødvendige og uundgåelige*".

Når end ikke IMF, OECD og de mere nøgterne borgerlige tænketanke længere vil forsvare austeritetspolitikken, udbudspolitikken og pengepolitikken som eneste seriøse og legitime økonomiske politik, hvordan skal socialdemokratiene så kunne fastholde markedsortodoksien, som først og fremmest har ramt især deres vælgergrupper og svækket hele arbejderbevægelsen?

Af nøjagtig de samme grunde rammes socialdemokratiene af de højrepopulistiske bevægelers spektakulære vækst, fordi de om nogen har været i stand til på et nationalistisk grundlag at gøre sig til stemme for den dybe, politiske utilfredshed og sociale vrede, der er vokset frem i arbejderklassen og dele af den lavere middelklasse.

På den anden side er de populistiske bevægelser og partier ikke vokset frem af sig selv eller i egen ret, men først og fremmest som produkt af de herskende klassers tab af ideologisk og politisk legitimitet. Deres verdensfortælling har mistet overbevisningskraft. Virkelighedens voksende ulighed og generelle samfundsmæssige utryghed modsiger eliternes fortællinger. Og med til eliterne hører socialdemokratiernes parlamentariske ledere, der ikke overraskende ryger med i faldet.

På den led er socialdemokratiene truet af henholdsvis tabet af nødvendigheden, manglen på alternativer og den politik, som baserer sig på det. Understøttet af globaliseringens *uafvendelighed* og på den anden side den voksende populistiske modstand mod alt det, som socialdemokratiene har forsvaret, men som ødelægger deres vælgeres dagligliv samtidig med, at "folket" oplever, at dem, det ikke længere tror på, beriger sig eksorbitant - bankfolkene, industriherrerne og spekulanterne.

Men som noget relativt nyt og særdeles interessant har der sneget sig en ændring af sprogbrugen ind, der midt i tristessen over højrepopulismens fremvækst varsler opbrud og nye muligheder, som socialdemokratiene på nuværende tidspunkt hverken har personel eller intellektuel kraft til at håndtere.

I forbindelse med den amerikanske valgkamp og den engelske Brexit er det igen blevet ganske legitimt at tale om klasser - og "arbejderklassens" oprør. Dvs. populismen har banet vejen for, at arbejderklassen igen kan italesættes som social kraft og indgå i dagligdagens politiske diskussioner - uden at arbejderklassen dog af den grund endnu er blevet til bevidst arbejderbevægelse, selv om dens klasseorganisationer - i hvert fald som institutioner - har overlevet den neoliberal offensiv.

Som sådan oplever socialdemokratiene, at klassespørgsmålet om end kun i uudviklet form som et magtspørgsmål mellem eliten og folket formuleres uden for partiernes egne rækker. Derved er socialdemokratiene ved at komme i modsætning til den nye samfundsdiskurs, som træder frem i direkte modsætning til deres egen socialliberale fortælling om det gamle klassesamfunds død og

erstatning af en moderne samfundstype med en stor og bred middelklasse og en underklasse af uformående og svage kortuddannede, der skal hjælpes.

Selvom klasses Diskussionen stadig føres i forvredet form, åbner den for en genformulering af de egentlige, betydende klasse modsætninger i samfundet, som alle de andre politiske modsætninger og magt modsætninger udgår fra - modsætningen mellem kapital og arbejde.

Klassekampen forstået som kamp mellem klasser er igen sat på dagsordenen, og er, for så vidt den formuleres og gøres til udgangspunkt for nye, strategiske diskussioner, det mest vitale udgangspunkt, for en fornyet selvforståelse i arbejderbevægelsen og som afsæt for opgøret med populismen.

### **Socialdemokratiets kongres**

Som anført i indledningen skal Socialdemokratiets netop overståede kongres læses og begribes ud fra det bredere opbruds og sammenbruds anatomi og proces.

Ikke forstået på den måde, at man skal gøre sig illusioner om de store ændringer eller politiske, strategiske kampe som i Labour, SPD eller det spanske PSOE. Kongressens afspejling af opbruddet skal nærmere læses i nogle diskrete skift og en forsigtig famlen efter en ny vej frem. Og det kan afsløres med det samme: Den er ikke fundet, og den kan ikke konkret læses ud af det, der blev sagt.

Men det danske socialdemokratis symbolske navneskift fra *Socialdemokraterne* tilbage til *Socialdemokratiet* repræsenterer alligevel mere end symbolpolitik. Det repræsenterer det mest synlige opgør med Poul Nyrups tilslutning til New Labour-tendensen, hvor partiets betydning blev nedtonet til fordel for en forestilling om en uformelig, men topstyret masse af socialdemokrater. En linje som fik sin ultimative udformning under Helle Thorning og Bjarne Corydon, og som nu erstattes både politisk og organisatorisk med en tilbagevenden til forestillingen om et socialdemokratisk parti. Stadig mest form - men en form, som kalder på sit indhold.

At kongressen selvfølgelig ikke repræsenterede og ikke kunne repræsentere et konsistent politisk skifte - hvad der heller ikke er tilfældet i de andre socialdemokratier i opbrud (heller ikke Labour) - giver partiets oplæg "Stol på Danmark" og Mette Frederikssens kongrestale vidnesbyrd om.

Ifølge forhandlingsoplægget fra Socialdemokratiet står Danmark overfor 5 store udfordringer:

- "Vores velfærd er under pres",
- "Produktiviteten gik i stå i 00'erne",
- "Der er mangel på kompetencer",
- "Globaliseringen skaber kamp om arbejdspladserne",
- "Væksten er ujævnt fordelt på tværs af landet".

Disse fem problemer vil Socialdemokratiet koncentrere sin indsats omkring og fremlægger hertil en række i sig selv og isoleret betragtet meget fornuftige og i et vist begrænset omfang også utopiske forslag. Partiet erklærer udbudspolitikken for død og ineffektiv og afviser i den forbindelse både topskattelettelser og andre former for skattelettelser samt regeringens tyranniske pres på lønmodtagerne. Tværtimod skal der bruges flere penge på uddannelse og især uddannelse af de kortuddannede. Heri ligger der indbygget et indirekte opgør med kontanthjælpsloft og hele den linje, der ved at fattiggøre den potentielle arbejdskraft skal presse den til at tage et hvilket som helst job og underbyde og true "kernearbejdskraften".

Den offentlige sektor skal ændres. Der skal gøres op med *New Public Management*-strategiens

kompleks af markedsorienterede styringsteknologier. Der er "brug for en lille revolution", som Mette Frederiksen formulerede det i sin tale. En omfattende reform af den offentlige sektor er på dagsordenen, og den indebærer også en nyformuleret respekt for det kommunale selvstyre og decentralisering af beslutningskompetencen. Mette Frederiksen opstillede fire mål:

- Opgaverne skal løses tættere på borgerne
- En velfærdskontrakt med de offentligt ansatte, hvor de strenger sig an, og til gengæld fritages for overdreven og umyndiggørende kontrol
- Flerårige budgetter og fritagelse for nutidens budgettræs og kortsigtede dispositioner, og de offentlige velfærdsmonopoler skal fastholdes alle de steder, hvor det giver mening (et forslag som i øvrigt ikke er i overensstemmelse med Budgetlovens krav. (måske en forglemmelse eller?))
- Der skal være mere forebyggelse. Den offentlige sektor skal ikke bare løse problemer, men også arbejde for at afskaffe dem eller forebygge, at de opstår

Men omdrejningspunktet er, som partiet lige for tiden slår fast igen og igen, ingen velfærdsstat uden økonomisk vækst, og denne stat skal (gen)skabes gennem øgede investeringer og tilsvarende vækst i produktiviteten. I socialdemokratisk tænkning - i hvert fald på indeværende tidspunkt - er det ensbetydende med bedre rammebetingelser for erhvervslivet og især til den innovative del. Længere ud af boksen tænkes der heller ikke. Som tidligere kan Socialdemokratiet sagtens identificere de økonomiske problemer, men løsningerne findes stadig i den klassiske økonomiske tænkning. Et *grundproblem*, som partiet ikke kan overvinde uden at sætte bekendelsen til markedsøkonomien som den universelt rigtige samfundsindretning under beskyldning.

Som en imødekommelse til de mange socialdemokrater, der befinder sig i DF, slog Mette Frederiksen på de anti-globalistiske strenge ved at kritisere globaliseringen for i sin hidtil kendte form at have gavnet de få og ikke de mange. Hendes svar på udfordringen var dog et mere beskedent forslag om uddannelse for alle ledige på 110 % af dagpengesatsen for at styrke konkurrenceevnen. Hertil kommer en kritik af den måde, som arbejdskraftens fri bevægelighed har udviklet sig på, hvor den ikke alene truer danske arbejdspladser, men også danske arbejderes arbejdsforhold og arbejdsmarkedets overenskomstregulering.

I den grænseoverskridende ende kom formanden ind på nødvendigheden i at samle hele EU i kampen mod skatteunddragelse, direkte svindel og økonomisk kriminalitet, fordi det er her, der skal hentes provenu til at sikre velfærdsstaten og et vigtigt skridt med hensyn til indgreb overfor de ulighedsskabende faktorer, som "folket" protesterer imod. Der skal i EU vedtages en "solidaritetspagt".

Og så blev formanden heller ikke mere konkret.

Talen vidner om, at hun og den socialdemokratiske ledelse har anbragt sig mellem to stole. På den ene side ønsket om en nyorientering, eller om man vil, en orientering mod partiets naturlige vælger- og klassegrundlag i konkurrence med de populistiske bevægelser og på den anden side det manglende opgør med "nødvendighedens" politik, hvilket bliver tydeligt i oplæggets afslutning, hvor man fastholder respekten for budgetloven og finanslovens bestemmelser. Men som det nu også er blevet SPD's formands skæbne, kan man ikke på den ene side lægge an til at føre en ny socialt orienteret ekspansiv finanspolitik og samtidig underlægge sig finanspaktens balancekrav - eller i dansk terminologi kan man ikke føre politik, der bryder med "råderummets" logik, uden at bryde med selve antagelsen af et økonomisk bestemt politisk råderum.

Ikke så sært, at Mette Frederiksen i talens afslutning betoner, Socialdemokratiets vilje til at gøre op med blokpolitikken og ønsket om "brede løsninger" i dansk politik. Hun kan heller ikke andet. For stort set intet i Socialdemokratiets politiske udspil kan gennemføres, så længe man lader dansk

politik underordne sig budgetloven og finanspagtens bestemmelser, og så længe man ikke har andet bud på fremtidens vækstudfordringer end de gammelkendte "forbedrede rammebetingelser for erhvervslivet". Altså bekræfter oplæggets indhold og Mette Frederiksens tale meget godt The Economist's dom: Socialdemokratierne kan hverken være opposition eller motor - sådan som tingenes tilstand er lige nu. Den tilføjelse gør man imidlertid ikke.

Socialdemokratiet i Danmark er som de andre socialdemokratier i Europa i opbrud, og langt de fleste forsøger som det danske socialdemokrati at hænge fast ved en centrum-venstrekurs defineret fra centrum. Derfor har de brug for maksimalt politisk manøvrerum til at placere sig politisk på en måde, hvor de stadig kan indgå i alliancer med de borgerlige partier og tæmme den populistiske trussel. Det er den mulighed Mette Frederiksen og Socialdemokratiet forfølger lige nu. En åben konfrontation med de partier og den politik, som de hidtil har tilpasset sig, men som nu krakelerer, åbner for faretruende udfordringer og muligheder, så manøvrepolitikken "hen over midten" synes at være den foretrukne, frem for den venstresocialdemokratiske drejning, der er under vejs både i Labour, SPD og i det franske socialistparti. Blandt andet nogen steder i kraft af et pres fra venstre.

Med Socialdemokratiets kongres har den politiske ledelse og formanden i særdeleshed forsøgt sig ud i kunsten at blæse og have mel i munden. At anerkende opbruddets tiltagende nødvendighed, fordi de gamle positioner ikke kan bære længere uden at gå med længere end til at modificere det, der ikke duer, og som ikke længere kan forsvares.

### **Regeringsalternativet trænger sig på som aktualitet og strategi**

I den samlede og meget komplekse opbrudstendens, som kort er ridset op, har venstrefløjens siden Syriza-regeringens korte optræden som ny progressiv kraft spillet en marginal rolle. Det har ikke skortet på programmer og manifeste fra venstrefløjssamlingen The European Left. Det ene absolut progressive handlingsprogram efter det andet er blevet vedtaget. Men på tre vitale områder har programmerne ikke meget at byde på. Det gælder analysen af og forholdet til EU som samfundsøkonomisk realitet, holdningen til Euroen og formuleringen af magtspørgsmålet. De mange programmer fremstår mere som appeller end som grundlag for en samlet strategi. Manglen på vilje til at pege på, hvilke partier og bevægelser, der skal gennemføre den progressive politik, er iøjnefaldende. Der står heller ikke meget om, hvordan den progressive politik skal gennemføres, herunder hvilke foranstaltninger der skal sættes ind overfor de herskende klassers modstand og erhvervslivets utallige forsøg på at kuldsejle enhver reform, som truer dets dominans og selvbestemmelse.

Det er således symptomatisk, at man ikke i venstrefløjens mange oplæg finder helt konkrete henvisninger til den nyorientering, der for tiden finder sted i Den europæiske faglige Sammenslutning (EFS/ETUC), som netop har fremlagt et nyt udspil til forhandling med EU-kommissionen ("[ETUC position on the European pillar of social rights - working for a better deal for all workers](#)"). I sin konsekvens er oplægget et opgør med det indre markedes neoliberale konstruktion. Et forsvar for lønmodtagerrettigheder, mindsteløn, fælles overenskomster, fælles sociale rettigheder på et højt niveau og ikke mindst et opgør med alle de neoliberale bestemmelser i Forfatningstraktaten, der forringer vilkårene for lønmodtagerne og forhindrer, at EU kan arbejde sig ud af krisen på et demokratisk og socialt grundlag.

Hvad ville i den nuværende situation være mere oplagt, end at venstrefløjens gjorde store dele af ETUC's oplæg til sit og kastede kræfterne ind i at mobilisere de nationale fagforeninger bag oplægget og kravene som et enhedsperspektiv for at samle de europæiske lønmodtagere til kamp for fælles interesser i stedet for som nu passivt se til, at de højrepopulistiske bevægelser udnytter den voksende utilfreds blandt lønmodtagerne til at mobilisere for nationale løsninger - en tendens som bl.a. socialdemokratierne står magtesløse overfor lige nu - som det helt indlysende har været

tilfældet efter Brexit, hvor AfD i Tyskland og Front National har fået vind i sejlene. ETUC's oplæg repræsenterer måske det bedst anvendelige, aktuelle modsvar til det nationalistiske forsvar af resterne af velfærdsstaten?

Men selv ETUC's udspil forbliver impotent, hvis for det første de nationale fagforeninger ikke påtager sig opgaven at formidle det til national faglig politik, og socialdemokratierne enten negligerer ETUC eller direkte afviser at integrere udspillet i deres politik. For hvis ikke udspillet omsættes til formulerede regeringsalternativer, der også får betydning for magt- og styrkeforholdene i EU, forbliver det et velmenende billede på, hvad der kunne gøres - men ikke bliver gjort.

Det er præcist her, at venstrefløjen under de aktuelle styrkeforhold har sin oplagte mission, hvis den har nogen. At være den kraft, der organiserer presset omkring en meget konkret politik både nationalt og indenfor EU's områder, der først og fremmest tager udgangspunkt i lønmodtagernes akutte interesser og samtidig afviser at underordne disse interesser under en økonomisk politik, der dagligt beviser, at den er tømt for legitimitet.

I Tyskland har man i Die Linke efter landdagsvalgene, hvor AfD gik massivt frem og CDU og SPD tilsvarende tilbage, påbegyndt diskussionen om, hvordan der kan opbygges et regeringsalternativ til den nuværende koalitionsregering mellem SPD, Die Grüne og Die Linke og på hvilket politisk grundlag.

Selvfølgelig indeholder en sådan alliancepolitik indlysende faldgruber, og som tidligere kan venstrefløjen tabe sig selv og sin egen selvstændige politik i ønsket om at holde sammen på alliancen og især på de kræfter i Socialdemokratiet, der hellere ser alliancen død end rød. Ikke desto mindre udgør dette konfliktpunkt et realpolitisk vilkår, hvis man som venstrefløj vil overvinde tilværelsen som permanent opposition og med udgangspunkt i opbruddet gribe chancen og udfordre Socialdemokratiet på det punkt, som ledelsen mindst af alt bryder sig om - konkretiseringen og radikaliseringen af socialdemokratiernes egne bud på at komme på den anden side af det opbrud, de er fanget i.

For en umiddelbar betragtning forekommer den mulighed ikke oplagt i Danmark. Mette Frederiksen og ikke mindst gruppeformanden Sass-Larsen lægger åbenlyst voldsom afstand til alle forestillinger om en ny "rød blok". De går tværtimod efter en "stabilitetens akse" hen over midten. Det er der ikke noget nyt i. Det har Mette Frederiksen gjort siden valget i 2015. Det nye er, at grundlaget for en sådan akse er næsten ikke-eksisterende på bare mellemlangt sigt. Spørgsmålet er, om den overhovedet vil kunne holde valgperioden ud. Der sker jo også alvorlige opbrud ude i verden, der virker ind på dansk politik og alliancemulighederne - selv om den politiske debat vidner om det modsatte.

Med udgangspunkt i denne opbruddets anatomi og dets givne bevægelsesmuligheder må det være både en aktuel politisk opgave for venstrefløjen at formulere ikke bare kravet om et S-SF--L-regeringsalternativ på et program, der kan læses som en videreudvikling af Socialdemokratiets eget, men også som en strategisk, politisk orientering, der kan samle en bevægelse i de faglige organisationer i særdeleshed og i arbejderbevægelsen i almindelighed og genskabe en bevidsthed i arbejderklassen og dele af middelklassen bag et perspektiv, der bryder med og rækker ud over den populistiske modsætningsakse mellem eliten og folket. Ligesom dette program skal indeholde konkrete billeder på en alternativ kurs. Det er på det grundlag og den grund, at der kan spilles ind i opbrudstendenserne ikke bare i Socialdemokratiet men også i SF og EL, og det er på den grund populismens reaktionære nationalisme og inhumane flygtningepolitik skal konfronteres og Socialdemokratiet skal løsrives fra.

Hermed ikke sagt, at venstrefløjen skal opgive sin egen politik eller analyser alene for at tækkes de socialdemokratiske ledere eller redde deres politik for dens indlysende selvmodsigelser og utopiske forestillinger om et opgør med neoliberalismen ved at bevare den i modificeret udgave. Tværtimod skal venstrefløjen fastholde sin egen angivelige analysekraft og politiske principper som forudsætning for praktisk at virkeliggøre og mobilisere for det opbrud, der kan skimtes i Socialdemokratiet. Og parallelt hermed skal den - hvis den mener det alvorligt - kunne vise en anden historie (en anden fortælling) om en anden virkelighed, der ikke blot er attraktiv men også mulig.

Det kræver en politisk behændighed og faglig dygtighed, som venstrefløjen har til gode at demonstrere - vel at bemærke, hvis den ønsker en anden rolle end at være permanent opposition og moralsk forarget talerør for neoliberalismens ofre.

Helt aktuelt ville venstrefløjens samling om parolen om en S-SF-EL-regering som alternativ til Venstre-regeringen og broderstriden i den borgerlige blok gøre det betydeligt vanskeligere for Mette Frederiksen at padle hen over midten for at vise sig regeringsduelig på en politik, som er uden fremtid. Mange i det socialdemokratiske bagland er ikke enige i Mette Frederiksens taktiske kalkulationer - men hvor skal de lede efter et alternativ? Det er det, venstrefløjen skal formulere og mobilisere for.